

28.8.2026

Ympäristöministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö

VN/19386/2026

Lausunto kiertotalouden ohjelman väliarvioinnista**1. Mitkä ohjauskeinot ovat vaikuttavimpia ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi?**

Metsäteollisuus ry:n näkemyksen mukaan vaikuttavimpia ohjauskeinoja ovat ennakoitava sääntely, investointeja mahdollistava toimintaympäristö, toimivat rahoituspolut tutkimuksesta teolliseen mittakaavaan sekä julkiset hankinnat, jotka luovat kysyntää kiertotalousratkaisuille.

Kiertotalouspolitiikan painopisteen tulisi olla kysyntää luovissa ja investointeja mahdollistavissa ohjauskeinoissa pelkkien sanktioiden tai materiaalien käyttöä rajoittavien keinojen sijaan.

Kiertotalouspolitiikan tulee kohdella tasapuolisesti erilaisia materiaaleja ja kiertotalousratkaisuja. Kansainvälisten kiertotalousstandardien mukaisesti myös uusiutuvat materiaalit kuuluvat kiertotalouteen kierrätettyjen materiaalien rinnalla. Circular input -ajattelussa uusiutuvat materiaalit muodostavat osan kiertotalouden materiaalisyyteistä yhdessä kierrätettyjen materiaalien kanssa. Ohjauskeinojen tulee perustua elinkaarivaikutuksiin, resurssitehokkuuteen ja teknologianeutraaliuteen.

Kiertotalouden edistämiseksi tulee purkaa turvallisten kierrätysmateriaalien ja sivuvirtojen hyödyntämistä estäviä sääntelyesteitä. Erityisen tärkeää on kehittää sivutuote- ja End-of-Waste-menettelyjä, yhteensovittaa jäte-, ympäristö-, kemikaali- ja lannoitelainsäädäntöä sekä vahvistaa riskiperusteista sääntelyä. Esimerkiksi metsäteollisuuden sivuvirtojen hyödyntämistä rakentamisessa ja lannoitekäytössä tulisi helpottaa silloin, kun materiaalit täyttävät ympäristö- ja turvallisuusvaatimukset. Myös esimerkiksi viherlipeäsakan hyödyntämisedellytyksiä rakentamisessa ja lannoitevalmisteissa tulisi kehittää.

Kiertotalousmittareita tulee kehittää siten, että ne tunnistavat myös uusiutuvat materiaalit, teolliset sivuvirrat ja materiaalitehokkuuden. Nykyiset mittarit, kuten CMUR, painottavat kierrätyssisältöä ja jättepohjaisia materiaalivirtoja, minkä vuoksi esimerkiksi sivuvirtojen hyödyntäminen tai uusiutuvien materiaalien käyttö ei välttämättä näy kiertotalouden edistymisenä.

2. Miten Kiertotalouden Green Dealin puitteissa tehtävää yhteistyötä ja toimintamalleja voisi kehittää?

28.8.2026

Kiertotalouden Green Deal on hyödyllinen yhteistyöalusta, mutta sen vaikuttavuutta tulee vahvistaa. Mukaan tulee saada nykyistä enemmän materiaali-intensiivisiä toimialoja ja kokonaisia teollisia arvoketjuja. Green Dealin tulisi tukea erityisesti uusien ratkaisujen pilotointia, kaupallistamista ja investointeja sekä tunnistaa paremmin teollisen kiertotalouden mahdollisuudet, kuten sivuvirtojen hyödyntäminen, teolliset symbioosit ja biopohjaisten ratkaisujen kehittäminen.

Vapaaehtoinen yhteistyö toimii parhaiten silloin, kun se tukee investointien syntymistä, markkinoiden muodostumista ja uusien ratkaisujen käyttöönottoa. Green Deal ei kuitenkaan yksin ratkaise kiertotalouden skaalaamisen esteitä, vaan sen rinnalla tarvitaan ennakoitavaa sääntelyä, kysyntää ja toimivia rahoitusratkaisuja. Green Dealin onnistumista tulisi arvioida erityisesti sen perusteella, kuinka hyvin se vauhdittaa investointeja, pilotointeja, kaupallistamista ja teollista käyttöönottoa.

3. Mitä kiertotalouden rahoitusmalleja tai -ratkaisuja tulisi vahvistaa tai mitä uusia malleja tulisi kehittää?

Metsäteollisuus ry pitää tutkimus-, kehitys- ja innovaatiovaiheen sekä teollisen mittakaavan investointien välistä rahoituskuilua yhtenä keskeisimmistä kiertotalouden edistymisen esteistä. Tarvitaan johdonmukainen rahoituspolku tutkimuksesta pilotointi- ja demonstraatiovaiheiden kautta kaupalliseen käyttöönottoon ja teolliseen mittakaavaan asti. Suomen TKI-politiikassa tulee nykyistä vahvemmin huomioida innovaatioiden skaalaaminen, kaupallistaminen ja ensimmäiset teolliset käyttöönotot, jotta tutkimustulokset saadaan muutettua investoinneiksi, kasvuksi ja vientikelpoiseksi liiketoiminnaksi.

Julkisen rahoituksen painopistettä tulisi vahvistaa erityisesti demonstraatiohankkeissa ja ensimmäisissä kaupallisissa laitoksissa (first-of-a-kind), joissa teknologia-, markkina- ja investointiriskit ovat suurimmat. Rahoituksen lisäksi haasteena on markkinaehtoisen kysynnän puute. Liian usein materiaalien hyödyntäminen perustuu edelleen tilanteeseen, jossa materiaalin haltija maksaa sen vastaanottamisesta eikä materiaalille synny omaa markkina-arvoa. Rahoituksen, julkisten hankintojen ja muun taloudellisen ohjauksen tulisi yhdessä luoda kysyntää kierrätysmateriaaleille ja sivuvirroille sekä tukea uusien markkinoiden syntymistä.

Bio- ja kiertotaloutta tulee käsitellä tulevassa EU:n monivuotisessa rahoituskehyksessä yhtenä kokonaisuutena. Rahoituksen tulee tukea materiaalien kierrätyksen lisäksi uusiutuvien raaka-aineiden kestävää käyttöä, sivuvirtojen hyödyntämistä, materiaalitehokkuutta sekä uusien teollisten arvoketjujen syntymistä.

28.8.2026

4. Miten julkisia hankintoja tulisi ohjata nykyistä vahvemmin kiertotalousmarkkinoiden luomisessa?

Julkiset hankinnat ovat yksi tehokkaimmista keinoista luoda kysyntää uusille kiertotalousratkaisuille ja vähentää investointeihin liittyvää kysyntäriskiä. Julkisen sektorin tulisi hyödyntää hankintavoimaansa markkinoiden luomisessa sekä kannustaa resurssitehokkaisiin, uusiutuviin, kierrätettäviin ja vähäisiä ympäristövaikutuksia aiheuttaviin ratkaisuihin.

Hankintojen tulee perustua elinkaarivaikutuksiin, käyttötarkoitukseen sekä materiaali- ja teknologianeutraaliin tarkasteluun. Julkisten hankintojen tulee tunnistaa sekä uusiutuvien että kierrätettyjen materiaalien rooli osana kiertotaloutta. Ratkaisuja ei tule arvioida yksinomaan kierrätysbisneksen perusteella vaan niiden tulee huomioida myös uusiutuva sisältö. Näiden kiertotalousmateriaalien käyttöön tuleekin kannustaa materiaalisältökiintiöillä. Myös pakkausratkaisussa ratkaisujen paremmuus tulee osoittaa elinkaarivaikutusten perusteella eikä automaattisesti suosia tiettyä materiaalia, tuotetyyppejä tai kiertotalousstrategiaa muiden kustannuksella.

Samalla julkisissa hankinnoissa tulisi nykyistä aktiivisemmin mahdollistaa turvallisten ja vaatimukset täyttävien kierrätysmateriaalien ja teollisten sivuvirtojen käyttö silloin, kun niiden käyttö on teknisesti, ympäristöllisesti ja taloudellisesti perusteltua. Näin hankinnat voivat luoda markkinoita myös metsäteollisuuden sivuvirroille.

5. Miten eri toimijoiden sitoutumista sekä ohjelman pitkäjänteisyyttä ja poikkihallinnollisuutta voitaisiin lisätä?

Ohjelman pitkäjänteisyys edellyttää hallituskaudet ylittävää sitoutumista sekä kiertotalous-, biotalous- ja teollisuuspoliittisten tavoitteiden nykyistä parempaa yhteensovittamista. Yritysten näkökulmasta tärkein sitoutumista lisäävä tekijä on sääntelyn ennakoitavuus. Investointeja tehdään vuosikymmenten aikajänteellä, minkä vuoksi politiikan tulee olla johdonmukaista ja pitkävaikutteisista.

Poikkihallinnollisuutta tulee vahvistaa tarkastelemalla sääntelyä, rahoitusta, verotusta, tutkimus- ja innovaatiopolitiikkaa sekä julkisia hankintoja yhtenä kokonaisuutena. Erityisesti sivuvirtojen hyödyntämisessä eri sääntelykehitteiden yhteensovittaminen on tärkeää. Kiertotalouspolitiikassa tulee myös välttää päällekkäisiä arviointi- ja hyväksymisprosesseja tilanteissa, joissa materiaalien turvallisuus on jo arvioitu muun sääntelyn puitteissa.

Suomen erityispiirteet, kuten uusiutuvat luonnonvarat, metsäteollisuuden sivuvirrat, pitkät etäisyydet ja materiaalivirtojen rakenne, tulee huomioida nykyistä paremmin. Kaikista materiaalivirroista ei synny kilpailukykyistä kiertotalousliiketoimintaa, joten politiikassa tulisi tunnistaa ne arvoketjut, joissa

28.8.2026

Suomella on parhaat mahdollisuudet luoda investointeja, vientiä ja kilpailukykyä. Erityistä potentiaalia on metsäteollisuuden sivuvirtojen hyödyntämisessä, uusissa biopohjaisissa tuotteissa sekä energia- ja hiilikiertoa tukevissa ratkaisuissa.

Suomen tulee hyödyntää kiertotalousohjelman sekä Kiertotalouden Green Dealin tuloksia aktiivisesti myös EU-vaikuttamisessa. Koska merkittävä osa kiertotaloutta koskevasta sääntelystä valmistellaan EU-tasolla, kansallisen ohjelman tulee tukea ennakoivaa ja johdonmukaista EU-edunvalvontaa. Suomen tavoitteena tulee olla sääntely, joka tunnistaa kierrätettyjen materiaalien lisäksi myös uusiutuvien materiaalien roolin osana kiertotaloutta, edistää materiaalitehokkuutta sekä mahdollistaa teollisten sivuvirtojen hyödyntämisen. Samalla kansallisista kokemuksista ja hyvistä käytännöistä tulisi muodostaa nykyistä vahvempi pohja Suomen EU-vaikuttamiselle.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja